

PUNTS DE SUSCRIPCIO.

LLIBRERIA ESPANYOLA

DE

I. LOPEZ, EDITOR.

Carrer Ample, 26,

y Rambla del Mitj, 20.

BARCELONA.

Lo Noy de la Mare se deixarà véurer
cada semana.

PREU DE SUSCRIPCIO.

BARCELONA, PORTAT A CASA.

Trimestre. 6 ralets.

FORA DE BARCELONA, FRANCH DE PORT.

Trimestre. 6 ralets.

Un número suelto, 4 cuartos.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ,

Carrer Ample, 26, llibreria.

LO NOY DE LA MARE.

LOS GALLS.

—¿Qué no ve cap á la Esplanada?

—¿Y que hi anirém á fer?

—Home ¿qué no sap qué son firas? En tal dia com avuy tot Barcelona enfila lo carrer de la Princesa y vá á donar un tom per lo passeig de Sant Joan. Allí hi fa un sol que estabell, es veritat; pero aixó no priva de que la gent vagi per allí de gom á gom ab lo únich aparent objecte de véurer los galls.

—Pero ¿qué se 'n treu de tot aixó?

—¿Qué sè jo! Solament puch dirli que no hi falto cap any, á no ser que plogui, á pesar del enlluernament y de cert ayret que sempre hi corra...

—Vosté es bon barceloní.

—Fins al moll dels ossos. Dèu me guart de no matar lo porch per sant Tomás y lo dindi lo endemà com també 'm guardaré jo de no anar á la fira que 's diu d' *en Palpa y bufa*. ¿Qué vol que li diga? es costum y me agrada véurer aquells remats...

—¿Quíns? ¿los que 's passeijan ó los que guardan los pajesos?

—Sempre está de broma vosté... Los indiots, sant cristiá, 'ls indiots ab son moch y barballe-
ra rojenca, verdadera copia de nostra tradicional barretina. No dich jo que no amenisian la festa las bonas mossas, que també van á firarse ó ser firadas; pero lo principal, lo pot de la confitura són los galls, los mateixos galls, d'entre 'ls quals haig de triar aquell, que, farsit

de prunas, cascabellitos, salsitxas y llomillo y ben rostit al forn, me menjaré lo dia de Nadal, regantlo, després de sembrat en mon ventrell, ab vi del que fibla las orellas, acompanyat de neulas y turrons.

—¿Quín entusiasme!

—¡Sí, senyor! ¡Viva Nadal y lo gall!

—Ja que tant empenyat está envéurer galls jo 'm comprometo á mostrarnhi tants quants vulga sense móurnos de aquí.

—¿Qué diu, home? 'm deixa ab un pam de boca oberta.

—Aixís podrá menjarne mes.

—Espliquis.

—Miri, vingui aquí y tregui 'l cap al balcó, ¿Veu aquell senyor que passa ab una casaca vermella?

—¿Qué es militar?

—Res de aixó; es gall.

—¡Ah!...

—Sí, senyor. Aquet bon home es *Don Cualquiera* ni es docte, ni rich, ni noble, ni 's distingeix en res de qualsevol altre fill de ve-hí; pero tè la manía de figurar, y careixent de dots propias, enmatlleja lo brillo á las placas, als diplomas y als uniformes. Contéplil qué estirat, qué llampant y ben vestit. Es de totas las ordres civils y militars conegudas y per conéixer; porta lo pit ple de creus y medallas com aparador de quinquillaire...

—¿Tè rahó que es gall!

—O burro carregat de reliquias. Aquí ne tè un altre que sembla un marqués; ¡qué orondo, ufano y satisfet! May ha fet res de bo, ni pót ferho, perque ni sisquera sap llegir; fa

quatre dias era un agent de negocis de mala mort; pero ara tè un germá diputat y gosa de certa influencia. Se dóna *tono* y mira á tothom ab cara de caball.

—Aquet es gall de moch arrufat.

—Vegin un tercer, que de sabi sols ne tè lo fron, tant alt, que li arriba á la corona.

—Díguili calvo.

—Es lo mateix. Se créu ser gran literato y poeta.

—¡Oh! ja 'l conech. Y que ho es de veras. Ha escrit móltras comedias y aplaudidas...

—No ho cregui. Las ha compradas á un infelís que, per no ser conegut dels empresaris, no ha pogut tréurer lo nas al món. Aplausos ja ho crech que se 'n ha sentit, y fins se 'ls ha presos per ell. Es la gralla de la fábula, vestit ab plomas de encant.

—Me deixa parat.

—No 's pari, y miris aquet, tot atrafagat, ple de papers, corrent á tota hora com si li faltés temps; tant, que ni avuy fa festa. Puig bè, sápigas que es un advocat sense mica de feyna, que sols vol fer soroll, forrolla y embolichs.

—Sí que es gallot de mala casta.

—A pesar de tot, tè partit y coneixensa... y lo dia ménos pensat lo veurá vosté en algun puesto important.

—Y aquells dos que parlan en francés y mólts alt, de modo que desde aquí se 'ls sent, deuen ser dos personaljes.

—No, senyor; son sastres.

—Fan mólta planta.

—Los vejés per casa. Portan bata y barret

de tela de Persia, y ningú 'ls distingiria d'un hisendat. Com es necessari gallejar, fan véurer que són alguna cosa.

—Vamos, aquí 'n ve un de qui no 'n tindrà res que dir.

—¿Aquet del cotxe descobert?

—Sí. Es un fabricant molt conegut.

—Puig escolti. No fa molts anys qu'era un pelacanyas, va acensar un terreno, va edificarhi la fàbrica ab diners que prengué a premi, y la va montar ab germans d'aquets. Tot ho deü encara y 'n paga l'interés. En realitat no tèn res; pero ell se fa la il·lusió y lo públich creu que tèn de capital lo que sols es credit. Per aixó dich que ara fa de...

—De gall... prou que ho entench.

—¿Vol véurerne mes d'aquests animals?

—Ab molt gust ho faria, si no fòs que, parlant ab vosté, passa la estona y ja no tinch mes temps.

—Aixó ray. Tantas horas, lants remeys. Estastis mirant aqueixa fragata que tota pintada de cara, s'adelanta per lo carrer.

—Calli, home, calli. Per avuy ja 'n tenim prou ab los galls, no hi ha necessitat de ficar-nos en las gallinas.

—Tè raho. Ho deixarem per un altre dia.

—Estigui bonet. Que logre felissas festas.

—Per molts anys, en companyia de vosté.

L'ONCLE.

LA AGONIA

DE

UN GALL D'INDI.

«Qué delito cometí?...
CALDERON.

Ma llibertat es perduda!...
he perdut ma llibertat!...
soch presoner de rebost,
y lligat de peus y mans!...
Jo sí que podria dir
que soch un sér desgraciat!...
sent aixís que may en rifas,
ni cadiras, ni sofás,
si no 'm falta la memoria,
en ma vida m'hi assentat.
¿Per qué dimontri la sort
se comporta ab mi tant mal?
¡Ay de mí que n'estich pres
y lligat de peus y mans!
Un trist serafí d'ayguera
d'escarcellera me 'n fa,
y blat de moro me 'n dona,
per menjar de tant en tant.
¡Com si jo fòs algun moro...
com si jo no fòs cristià!...
En la taula de la cuyna
que ne tinch cuasi al devant
se n'hi veuen molts prunas,
cascabellitos... bons talls...
He sentit a dir que n'erán
per quant farsiran lo gall...
¡Es a dir que en mas entranyas
m'ho deuen voler ficar
com aquell qui fica trastos
en un bagul ó calaix...
Es dir qu'estich en capella...
Es dir que 'm volen matar...
¡Sí que n'es ben trista vida,
la vida del pobre gall!
curta com lloguer de casa,
y mori encar degollat!...
Després qu'un hom se sent dir,
es a dir un hom, un gall,
tal motiu que sab lo credo,
y tal nom que 'l credo sab
com gall d'indi, turch, carlista,

y molts altres que n'hi ha;
després qu'un tota la vida
tèn d'estarne subjectat
a la malehida canya
de lo malehit guardiá,
¿habersen de anar del món
y morintne degollat?...
¡Sí que n'es ben trista vida,
la vida del pobre gall!...
Després la miseria 's queixa,
s'esclama que tot va mal,
se las heu que no tèn quartos,
se las heu que no tèn pa,
se queixa de la miseria,
se queixa que no tèn galls.
¿Com rediantre vol tenirne
si 'n mata tants per Nadal,
si no 'n deixa mitj de viu,
si 's baralla per matalés,
si se 'ns menjan tots sensés,
ossos, nirvis, sanch y carn,
si los petits ja 's barallan
un ó dos dias avans,
per si ó no 'm darán la cuixa,
y a n'á mi tal altre tall?...
¡Humanitat, t'has lluit,
t'has lluit humanitat!...
¡No es pas res que no 'm pensés:
quant vaig comensá a ser gran
ja 'm ballava per la cresta
que seria desgraciat!
Ara ves los meus gallets
sense gall ¿cóu ho farán?
¡Y 'ls galls no tenim hospici!...
¡pobres orfans desgraciats!...
Y la gallina, pobreta,
sens espós ¿cóu ho fará?
Lo trist es que no tèn quartos
y que no 's podrá comprar
la mantellina de viuda!...
¡Valgam Jesus, quíns treballs!...
Y jo, que no tinch un xavo,
que ni 'l puch enmatllevar,
si al menos las mevas plomas
ne poguessin heredar,
tal volta 'ls ajudaria,
sempre fóra una heretat,
y si las poguessim vénder,
pot sé 'ls valdria algun tant.
Pero ¡ca! ¿cóu ho puch fer,
si ni menos puch testar,
si ni tinch aquí un notari,
si aquí un notari no hi ha?
¡Quíns penas son aquestas!
¡Valgam Jesus, quíns treballs!
¡Humanitat, t'has lluit,
t'has lluit, humanitat!...
¡Senyor Déu meu, perdoneulos,
que no saben lo que 's fan!...
¡Ay de mí, que n'estich pres
y lligat de peus y mans!...
¡Sí que n'es ben trista vida,
la vida del pobre gall!...

Es copia,
ANTONET SERRA.

REVISTA DE TEATROS.

Romea: LA CREU DE PLATA.—Teatro Catalá:
LAS MODAS.

¡Avuy sí que 'l NOY DE LA MARE salta de goig! Avuy sí que repica vall manetas y canta d'alegría! Y no perque el seu papá li hagia comprat lo gall, ni menys perque esperi que 'l tió li porti turróns, esclupets ni altres lla-minaduras. ¡Ca! Es mes lligitim son content, y per ço l'Avi vell, que gosa ab las alegrías del nino mes que ab las sévas mateixas, se re-venta per dirho, y ho diré. Lo Noy, que 's mort per las cosas de sa terra, Lo Noy, que 's desviu per tot lo catalá, que prefereix un estufat ab bolets, a un bifech, una escadella de pagés a una macarronatta, y que fins vol que 'ls Reys, quant hora siga, li portin turróns d'Agramunt

en ventatja als de Chantilli; ha vist estrenar dos dramas catalans, dos veritables dramas de dos coneguts poetes, y ha tingut la satisfacció de poderlos aplaudir tots dos y de debór. Ara es-cóllintlo a n'ell.

La Creu de plata. Una vegada eran dos ger-mans, Angel y Mateu: bo com el pa era lo pri-mer; més al revés en costums, era l'altre, que havia mort a sos pares a purs disgustos, com fan avuy molts fills. Tots dos estavan enamorats de Scinta, pubilleta guapa y fres-coya com un robellonet; pero no eran sola-ment los dos sos galans, sino que a més a més també tenia passigolletas al cor en Joan, un xicot de bè a carla cabal. Mateu, que veu que si bè Angel ha caigut soldat, tèn diners pe-ra fer un home, y que per conseqüencia no deixarà lo poble, després de despertar en son cor enamorat los zels en contra de Joan, concibeix la idea de robarlo, a fi de que essent pobre no puga posar un sustitut y acumula de lladre a Joan, servintse pera dar mes evi-dencia y probas d'un gech que est olvidá en la taula de la taberna. Però la por de que se descobrí l'obliga a tirar lo robat al riu: mes la Providencia fa que de las joyas quedi entre un fonoll una creu de plata que recull una pobre jaya, tinguda por bruixa y protectora de Scinta, que s'afanya a dar part de tot lo vist en lo torrent, salvantse d'est modo lo bon nom de Joan, que per no donar mes zels a Angel s'en va a soldat tenintne ans la ditxa d'unirlo ab Scinta.

Ab tant senzill argument, l'autor ha sabut en eixa sa primera obra dramática donarnos a conéixer que si avuy no es un perfet autor ho será quant ho vullguia. La obra que 'ls acabo de contar tèn situacions interesantíssimas y novas, tipos simpátichs; descollant entre tots, por sa novetat y net contorn, la bruixa. Lo de Mateu es acabat, ben sostingut y sempre posat a temps; los demés, si bè exactes, no ofereixen res de nou. Tèn lo drama pensaments elevats, y sens acudir al ampulisme y al liris-me, de que tant abús se 'n va fent, es sempre poétich lo llenguatje, perque es sempre poé-tich lo fondo.

Tampoch s'ha servit per ser afecte, ni del sofisma ni de la metàfora, impropias sempre en lo teatro, molt mes passant la acció entre gent senzilla y pagesa. En una paraula, l'autor de la *Creu de plata* es un poeta de cor y no ha tingut mes que ferlo parlar per fernos sentir.

Creuhen ab aixó que 'l drama no tèn defec-tes? Si 'ls tèn y no petits, y el NOY DE LA MARE, que no se 'n calla cap, los tèn de dir ben segur de que 'l autor ho estimará. En primer lloch, la acció, ab tot y córrer precipitada, languideix a causa de diluirse generalment lo pensa-ment d'un modo sobrat, defecte que amaina sempre l'interés del espectador. Las escenas repetidas, com la de Mateu y Angel en l'acte primer y de Scinta y Teresa en lo tercer, fan que 's fassian pesadas algunas situaciones. Déu també procurar mes sobrietat en la narració y sempre buscar la veritat per no cáurer en defectes, com los de fer jugar una partida de solo quant en un poble de poch vehins s.

Dejé.
Para estar bonavon,
Hacer un felamento;
Como buen pabo y tón.
Y la felutaron
No a la de mucha pite.
Lo soy de la G. L. U. de L.

acaba de comérrer un robo de interés y s'acusa á un vehi de lladre.

Tot aixó són cosas que 'l autor pót evitar lo dia que vulguia y per só las hi diem.

La execució fòu digna de la obra, tots 'ls actors tots, treballaren ab conciencia baix la direcció del Sr. Rodriguez fentse aplaudir ab rahó; més no podem menys de fer particular menció del citat, de la Sra. Pi, Sr. Goula, y sobre tot del Sr. Totau y Sra. Frendo, en la bonica escena del segon acte que representaren acabadament. Just estigué lo públich aplaudintlos y d' enhorabona lo teatré catalá al saludar per volta primera al autor D. Francesch Pelay Briz.

Las llargas dimensions que ha pres esta revista ab desagrado del cap de casa, que diu que ocupo massa paper, me priva de parlá de las Modas, pus es obra que per sa importancia mereix ser tractada ab llarguesa y deteniment. Ho aplasso per altre dia, consignant pel present que 'l autor Sr. Pitarra y los actors tots y en particular lo Sr. Villahermosa, foren cridats diferentas voltas á la escena.

L' AVI VELL.

GALLS Y TURRÓ.

Lo qui no t' cap inglés,
Va ben calsat y vestit,
Se passeja dia y nit
Sens que l' amohine res;
Que si va á algun teatro, es
En palco ó en bona butaca
Y sempre t' la butxaca
Disposta á comprar bons talls,
Aquet t' galls.

Lo qui no t' cap ofici,
Gandul á carta cabal
Y que gasta un dineral
En cosas sens benefici;
Que 's tracta de tu ab lo vici,
Perdent salut y diné
Y 's diu que á ningú déu res,
No hi busquis mes sol-lució,
Aquet t' turró.

Al que buscan móltas noyas
Si per marit poden pendre
Y 'ls pares volen per gendre
Fent per aixó, mil tramoyas;
Que va carregat de joyas
De la milló argenteria,
Que va en cotxe cada dia
Ab bon tiro de caballs,
Aquet t' galls.

Aquell que anava perdut,
Vestit tot espallfat,
Essent de tots mal mirat,
Puig per vago era tingut;
Rich y elegant ha vingut,
Lo respecta ara la gent,
Es d' un diputat parent,
Y maneja mólt pinyó,
Aquet t' turró.

Y jo, misero mortal,
Que en aquet món tant ac
Faig un paper mólt passiu
Sense vestir bè ni mal;

Que á tothom tracto com cal,
No busco ni só buscat,
No envejo ni só envejat,
De lo que m' alegre jo,
No tinch galls, ni tinch turró.
Lo cusí.

En lo ball donat per la societat, titulada la *Invencible*, en lo teatro ROMEA, ha justificat aquella lo seu titol.

Bon gust, elegancia, bellesa, tot se hi trobaba: La empresa ha tirat la casa per la finestra, com se sol dir, desde 'l més petit detall fins á la decoració, tot era nou, tot bonich, tot del millor gust. Lo Sr. Planella s' ha lluit ab sa última obra contribuinthi per sa part quants hi han treballat. Per sabut queda que la millor part pertany á las bonicas nenas que polulaban per aquells salons com mariposas entre las flors. ¡Ay Lo NOY DE LA MARE, quina denteta tenia! ¡AY MARE, que noche aquella! No li costará poch de desenoblidarse!

Donem la enhorabona á la empresa per la bona idea que ha tingut de disposar que pels balls de la *Mascarita* estiguia la casa adornada del mateix modo.

No li faltará gent de gust y de bon humor, entre los quals se conta Lo NOY DE LA MARE.

La Societat económica de Amichs del País, que desmenteix lo de *económica* ab lo luxo d' il-luminació en las sevas sessions anuals, ara que está de eleccions, vol desmentir lo de *Amichs*, puig, segons un cólega, fins se disputan mitj vot. ¡Si aixó es d' amichs!

Fóra necessari que als tals sócios algú 'ls prediqués sobre la pau y unió entre tots los que ballem en aquesta vall de llágrimas.

—¿Qué me 'n diu, Sr. Rafel, de la lletania?

—¿Quina lletania?

—La de «La Esperanza», ¿no sap? ningú parla d' altra cosa.

—¡Ah, sí! ja m' ho deya l' ataconador del portal de casa, que sap mólt y enrahona ab todas las criadas del vehinat, la lletania val mólt pinyó.

—¡Tira! passa de quaranta mil duros, sense contar los versos.

—Ja es algo. ¿Y per qué ha de servir?

—Home, per... Ja li explicaré un altre dia, que la senyora m' espera per farsir lo gall.

—¿Qué es estrany, Joanet, que vagis tant per l' esplanada á véurer galls!

—Oh, jes que també hi han pollas!

—¿Cóm es que 'l sereno, 'l carter, lo perruquer, lo carboner y tothom presenta felicitacions?

—Mirisho pel cantó que vulgui, la qüestió es de galls.

—¿Ha vist aixó dels 300,000 duros?

—No senyor, ¿qué es?

—Penso que es una novela.

—Tórnisen al llit.

—¿Per qué?

—¡Home, quina diferencia hi ha de 300,000 duros á una novela! En qüestió de quartos, no estich per teorías.

Sol-lució á las xaradetas del número anterior.

I. Fi-ras.—II. Ser-mons.

Sol-lució al gerooglifi h.

Cap geperut se veu lo gep.

XARADETAS.

I.

Primera fa 'l que camina;
De dos, ne porta la dona.
Tota que la passen bona.
¿Qui es lo que no l' endevina?

II.

Prima ab ta, se fa de llet;
Segona ab ia es una flor.
¡Net que l' endevinarán
Si tenim damunt lo tot!

GEROGLIFICH.

En lo próxim número donarem las sol-lucions.

EL TIBURON.

Aquet peix gros, que fa cinch anys que 's deixa véurer per aquestas platjas en forma de almanach, se ven per UN RAL, contenen 16 planas grans, plenas de lletra menuda, per varios escritores de Madrit y Barcelona y una munió de caricaturas per T. PADRÓ.

E. R.—Ignocent Lopez.

Barcelona 1866.—Imprempta de Narcís Ramirez y Companya
passatge de Escudellers, número 4.